

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om statens säkerhetsfond

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statens säkerhetsfond ändras så, att sådana egendomsförvaltningsbolag som nämns i 1 § 5 mom. kan äga dotterbolag, som också är egendomsförvaltningsbolag. På ett egendomsförvaltningsbolag som är dotterbolag

till ett egendomsförvaltningsbolag tillämpas samma stadganden som på moderbolaget. Dotterbolaget behöver dock inte vara direkt i statens eller statens säkerhetsfonds ägo.

Lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nuläge

Statens säkerhetsfond (nedan fonden) inrättades för att trygga stabiliteten i depositionsbankernas verksamhet och deponenternas tillgodohavanden. Lagen om statens säkerhetsfond trädde i kraft den 30 april 1992 (379/92). Lagen har ändrats tre gånger. De viktigaste ändringarna har gällt säkerhetsfondens interna förvaltning och egendomsförvaltningsbolagen.

Fonden är en sådan under riksdagens garanti stående fond som står utanför statsbudgeten. Direktionen har bestämmanderätten i fonden. Fondens förvaltningsråd, som utgörs av riksdagens bankfullmäktige, övervakar fondens förvaltning och verksamhet. Fondens medel kan användas till att stöda banker, om det behövs för att trygga bankens verksamhet och stabiliteten på finansmarknaden. Stödåtgärder är borgen, lån samt bankinvesteringar i eget kapital. Fonden skall även biträda finansministeriet vid beredningen av statsrådets allmänna sammantråden och finansministeriets beslut, då dessa gäller stödåtgärder till banker, samt utföra uppgifter i samband med övervakningen av användningen av stöd som utgår enligt beslutet. Efter en reform 1993 ankommer förvaltningen av säkerhetsfonden på direktören och fondens personal.

Genom en lagändring (857/93) som trädde i kraft i oktober 1993 fogades stadganden om egendomsförvaltningsbolag till lagen om statens säkerhetsfond. Enligt 1 § 5 mom. kan fonden äga eller förvalta aktier i ett aktiebolag där staten eller fonden på grundval av aktieinnehav har bestämmanderätten och vars syfte är att köpa eller på annat sätt förvärva och sköta samt sälja eller på annat sätt överlåta egendom och ansvarsförbindelser som tillhör en bank som är föremål för statens eller fondens stödåtgärder (egendomsförvaltningsbolag). Fonden kan äga eller förvalta aktier också i ett aktiebolag vars syfte är att äga ett egendomsförvaltningsbolags aktier, och även i andra aktiebolag, om det kan anses behövligt för att trygga en banks verksamhet och stabiliteten på finansmarknaden. Fonden kan bevilja egendomsförvaltningsbolag och andra bolag som avses i detta moment lån, ställa borgen för bolagens upplåning och garantera förbindelser samt bevilja bolagen också annat finansieringsstöd.

I 14 § togs in stadganden om beslutsfattande i fråga om egendomsförvaltningsbolag och andra bolag som avses i 1 § 5 mom. Enligt 14 § 1 mom. behandlar fondens direktion också ärenden som gäller förordnande av en representant för staten till sådana statsägda bolags bolagsstämmor som avses i 1 § 5 mom. och meddelande av anvisningar för bolagen samt likaså bevakning av statens

intressen samt för bolagen gemensamma förvaltningsprinciper.

Enligt 14 § 3 mom. skall statsrådets allmänna sammanträde på de villkor det bestämmer, enligt anslag och fullmakter som beviljats i statsbudgeten samt på framställning av fondens direktion avgöra ärenden som gäller teckning av aktier eller annat förvärv av aktier eller överlåtande av aktier i bolag som avses i 1 § 5 mom., lån till ett sådant bolag som nämns ovan, borgen för bolagets upplåning och garantier för bolagets förbindelser, annat finansieringsstöd till bolaget eller avtal om egendomsförvaltningsbolags eller annat i 1 § 5 mom. avsett bolags verksamhet, om finansiering av verksamheten, om avslutande av verksamheten eller om täckande av förluster.

På egendomsförvaltningsbolag tillämpas utöver lagstiftningen om aktiebolag vad som i kreditinstitutslagen (1607/93) stadgas om kundskydd, tystnadsplikt, brott mot tystnadsplikten och vite. Finansinspektionen övervakar efterlevnaden av stadgandena om kreditinstitut.

Enligt 7 § lagen om statens säkerhetsfond har statsrevisorerna och statens revisionsverk rätt att granska bl.a. egendomsförvaltningsbolags eller andra i 1 § 5 mom. avsedda bolags ekonomi och verksamhet för utredande av om de uppgifter som lämnats för erhållande av stöd och finansiering är riktiga och tillräckliga samt om stödet och finansieringen vederbörligen använts för det givna ändamålet. Detsamma gäller den till vars förfogande mottagaren har överfört stöd och finansiering. Statsrevisorerna och revisionsverket har rätt till handräckning från finansinspektionen för erhållande av de uppgifter som behövs vid granskningen.

Egendomsförvaltningsbolag och andra sådana bolag som avses i 1 § 5 mom. lagen om statens säkerhetsfond behövdes under bankkrisen för att bankerna skulle kunna saneras så ändamålsenligt och effektivt som möjligt. Med hjälp av bolagen blev det möjligt att avskilja den sunda bankverksamheten från problematiska tillgångsposter. På detta sätt strävade man efter att minska riskerna för staten då denna beviljade banker stöd samt efter att sanera finansmarknaden.

Enligt stadgandena om egendomsförvaltningsbolag skall staten eller fonden alltid på grundval av aktieinnehav ha bestämmanderätten i ett sådant bolag. I fråga om andra

sådana bolag som avses i 1 § 5 mom. stadgas bara att fonden kan äga eller förvalta aktier i dem.

Det första egentliga egendomsförvaltningsbolaget bildades i november 1993 sedan statsrådet den 22 oktober 1993 hade beslutat att Sparbanken i Finland - SBF Ab:s (nedan SBF) affärsverksamhet skulle säljas till fyra banker. Statsrådet hade godkänt ett avtal enligt vilket en del av SBF:s lågavkastande egendom överförs till ett egendomsförvaltningsbolag. Den egendom som skulle överföras preciserades närmare i överlåtelseavtalet. Egendomsförvaltningsbolaget fick namnet Omaisuidenhoitooyhtiö Arsenal Oy (nedan Arsenal).

Arsenals aktiekapital tecknades av statens säkerhetsfond och staten. Aktiekapitalet var i början 2 500 milj. mk. Det höjdes i september 1994 till 3 000 milj. mk. Samtidigt hade 8 000 milj. mk i överkurs för aktierna betalats till Arsenals reservfond. I mars 1995 höjdes Arsenals aktiekapital med 500 milj. mk till sammanlagt 3 500 milj. mk. Samtidigt beslöt statsrådet att 7 500 milj. mk som betalas i överkurs för aktierna skall överföras till reservfonden.

Genom statsrådets beslut av den 22 oktober 1993 såldes SBF:s sunda affärsverksamhet och dess aktier till övertagande banker. Enligt avtalet om överlåtelse av affärsverksamheten överfördes från SBF:s affärsverksamhet till köparbankerna kassan och andra likvida penningmedel, reglerade krediter och andra ansvarsförbindelser jämte säkerheter, lån som förmedlats av statens medel och depositioner från allmänheten. Dessutom överfördes till köparna de rättigheter och skyldigheter som följer av bankserviceavtalen mellan SBF och dess kunder.

Det beslut som statsrådet fattade innehöll även ett principbeslut om bildande av ett egendomsförvaltningsbolag. Enligt avtalet bildades ett egendomsförvaltningsbolag med uppgift att i enlighet med lagen om statens säkerhetsfond äga och förvalta de tillgångsposter, krediter och andra ansvarsförbindelser som avskiljs från SBF. Dessa poster bestod av oreglerade företagsfordringar på 1 milj. mk eller mera, lågavkastande fordringar som definierades särskilt, fastigheter och fastighets- och bostadsaktiebolags aktier samt krediter och andra fordringar, aktier som hänförs till SBF:s anläggningstillgångar, en fordran på Sparbanksstiftelsen Aboland

samt SBF:s balanspost "övriga tillgångar". Köparbankerna förband sig att med lika stora delar finansiera den andel av dessa poster som inte finansieras med egendomsförvaltningsbolagets eget kapital. Enligt överlåtelseavtalet skall de nämnda posterna överföras till egendomsförvaltningsbolagets ansvarsområde så snart som möjligt, dock senast före utgången av 1994. Fordringar som understiger en miljon mark, uppgående till sammanlagt ca 7 000 milj. mk, sköter köparbankerna för Arsenal's räkning. Denna post kallas balansräkningslån.

Den 24 augusti 1994 köpte Arsenal av köparbankerna SBF:s aktier för en nominell köpesumma. Efter köpet bildades av det återstående SBF poster som var föremål för särskild kontroll, för att man i enlighet med överlåtelseavtalet skulle kunna bevaka köparbankernas 20-procentiga och säkerhetsfondens 80-procentiga ansvar och rätt till SBF:s tillgångsposter.

Den 30 december 1994 ingicks mellan staten, säkerhetsfonden, köparbankerna, Arsenal och SBF ett föravtal, enligt vilket Arsenal av köparbankerna och säkerhetsfonden för en köpesumma av 724 milj. mk köpte de poster som var föremål för särskild kontroll. Av köpesumman fick säkerhetsfonden 579,2 milj. mk och köparbankerna sammanlagt 144,8 milj. mk. Statsrådet godkände transaktionen den 9 februari 1995.

I mars 1995 löste Arsenal in alla minoritetsaktier (stiftelser) av SBF för ett pris av 660 000 mk.

Överföringar av tillgångsposter från SBF till Arsenal har inte kunnat genomföras på grund av de risker som överföringarna är förnippade med, och den stora arbetsbördan. Riskerna ansluter sig bl.a. till hur de bankgarantier som SBF lämnat behandlas vid beräkningen av förmånstagarnas soliditet. Av samma orsaker har SBF:s fusion med Arsenal inte genomförts. När SBF:s bankstatus frångås är avsikten att SBF:s bankgarantier skall omfattas av den proprieborgen om 28 000 milj. mk som statsrådet den 19 maj 1994 beviljat för Arsenal's medelsanskaffning på samma villkor som gäller för främmande kapital.

Om SBF:s bankkoncession hade återkallats, skulle SBF ha blivit ett vanligt aktiebolag. Då skulle SBF:s kunder jämte dessas krediter ha fallit utanför all myndighetstillsyn. Stadgandena om egendomsförvaltnings-

bolag i lagen om statens säkerhetsfond skulle inte heller ha gällt SBF. Staten skulle inte heller ha haft befogenheter att stöda ett aktiebolag direkt.

Betecknande för de bolag som avses i 1 § 5 mom. lagen om statens säkerhetsfond är att staten äger aktier i dem. Detta var inte möjligt att ordna i fråga om SBF.

1.2. Föreslagna ändringar

Det föreslås att 1 § 5 mom. lagen om statens säkerhetsfond ändras så, att de egendomsförvaltningsbolag som avses i 1 § 5 mom. även kan vara bolag som ägs av ett annat egendomsförvaltningsbolag. I ett bolag som ägs av ett egendomsförvaltningsbolag, och som också är ett egendomsförvaltningsbolag, bör moderbolaget ha bestämmanderätten på grundval av aktieinnehav. Andringen behövs för att SBF:s bankstatus skall kunna frångås utan att SBF faller utanför all myndighetstillsyn. Andringen behövs även för vidtagande av arrangemang som gäller andra banker som möjligen fått stöd.

Av Arsenal är det möjligt att bilda ett egendomsförvaltningsbolag som verkar som moderbolag och äger ett eller flera egendomsförvaltningsbolag.

På ett dylikt egendomsförvaltningsbolag som är dotterbolag tillämpas samma stadganden i lagen om statens säkerhetsfond som på ett egendomsförvaltningsbolag som är moderbolag.

De stadganden i 14 § 1 mom. lagen om statens säkerhetsfond vilka gäller statsägda i 1 § 5 mom. avsedda bolag tillämpas även på här avsedda egendomsförvaltningsbolag som staten äger indirekt.

1.4. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen medför ingen ökning av de kostnader som skötseln av bankkrisen beräknas åsamka statsekonomien. Genom ändringen blir det möjligt att ordna Arsenal's och SBF:s förhållanden samt reglera sådana andra bolag som eventuellt fallit på statens ansvar i samband med bankkrisen.

2. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

3. Lagstiftningsordning

Lagen om statens säkerhetsfond är stiftad i den ordning som 67 § riksdagsordningen stadgar. Enligt 3 § i lagen är fonden en sådan under riksdagens garanti stående fond som avses i 83 § riksdagsordningen. Samtidigt var fonden en sådan fond utanför statsbudgeten om vilken skulle stadgas i den ordning som gäller i fråga om stiftande av grundlag. De ändringar som ingår i förslaget medför inga ändringar i verksamhetens syfte eller omfattning, beloppet av de medel som

fonden förfogar över eller fondens organisation. De inverkar inte heller annars på de inbördes kompetens- och ansvarsförhållandena mellan riksdagen, statsrådet och statens säkerhetsfond. De föreslagna ändringarna gäller sålunda inte sådana omständigheter som skulle ändra på fondens statsförfattningsrättsliga ställning. Därför kan lagen om ändring av 1 § lagen om statens säkerhetsfond enligt regeringens uppfattning stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag om ändring av 1 § lagen om statens säkerhetsfond

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 5 mom. lagen den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/92), sådant detta lagrum lyder i lag av den 15 oktober 1993 (857/93), som följer:

1 §

Fonden kan äga eller förvalta aktier i ett aktiebolag där staten eller fonden på grundval av aktieinnehav har bestämmanderätten och vars syfte är att köpa eller på annat sätt förvärva och sköta samt sälja eller på annat sätt överlåta egendom och ansvarsförbindelser som tillhör en bank som är föremål för statens eller fondens stödåtgärder (*egendomsförvaltningsbolag*). Ett sådant egendomsförvaltningsbolag som avses ovan kan på grundval av aktieinnehav ha bestämmanderätten i ett annat aktiebolag som har samma syfte, varvid det sistnämnda bolaget

även är ett egendomsförvaltningsbolag. Fonden kan äga eller förvalta aktier också i ett aktiebolag vars syfte är att äga ett egendomsförvaltningsbolags aktier, och även i andra aktiebolag, om ägandet eller förvaltningen kan anses behövlig för att trygga en banks verksamhet och stabiliteten på finansmarknaden. Fonden kan bevilja egendomsförvaltningsbolag och andra bolag som avses i detta moment lån, ställa borgen för lån och garantera förbindelser samt bevilja dem också annat finansieringsstöd.

Denna lag träder i kraft den 1995.

Helsingfors den 19 maj 1995

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Finansminister *Iiro Viinanen*

Lag om ändring av 1 § lagen om statens säkerhetsfond

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 5 mom. lagen den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/92), sådant detta lagrum lyder i lag av den 15 oktober 1993 (857/93), som följer:

Gällande lagen

1 §

Fonden kan äga eller förvalta aktier i ett aktiebolag där staten eller fonden på grundval av aktieinnehav har bestämmanderätten och vars syfte är att köpa eller på annat sätt förvärva och sköta samt sälja eller på annat sätt överlåta egendom och ansvarsförbindelser som tillhör en bank som är föremål för statens eller fondens stödåtgärder (*egendomsförvaltningsbolag*). Fonden kan äga eller förvalta aktier också i ett aktiebolag vars syfte är att äga ett egendomsförvaltningsbolags aktier, och även i andra aktiebolag, om ägandet eller förvaltningen kan anses behövlig för att trygga en banks verksamhet och stabiliteten på finansmarknaden. Fonden kan bevilja egendomsförvaltningsbolag och andra bolag som avses i detta moment lån, ställa borgen för lån och garantera förbindelser samt bevilja dem också annat finansieringsstöd.

Föreslag

1 §

Fonden kan äga eller förvalta aktier i ett aktiebolag där staten eller fonden på grundval av aktieinnehav har bestämmanderätten och vars syfte är att köpa eller på annat sätt förvärva och sköta samt sälja eller på annat sätt överlåta egendom och ansvarsförbindelser som tillhör en bank som är föremål för statens eller fondens stödåtgärder (*egendomsförvaltningsbolag*). *Ett sådant egendomsförvaltningsbolag som avses ovan kan på grundval av aktieinnehav ha bestämmanderätten i ett annat aktiebolag som har samma syfte, varvid det sistnämnda bolaget även är ett egendomsförvaltningsbolag.* Fonden kan äga eller förvalta aktier också i ett aktiebolag vars syfte är att äga ett egendomsförvaltningsbolags aktier, och även i andra aktiebolag, om ägandet eller förvaltningen kan anses behövlig för att trygga en banks verksamhet och stabiliteten på finansmarknaden. Fonden kan bevilja egendomsförvaltningsbolag och andra bolag som avses i detta moment lån, ställa borgen för lån och garantera förbindelser samt bevilja dem också annat finansieringsstöd.

*Denna lag träder i kraft den
1995.*
